

REGIONAL PLAN FÖR BREDBAND 2019–2025

Utbyggnad av bredband i Gävleborg

Förord

Gävleborg ska ha ett väl utbyggt bredband, både fast och trådlöst. Det ska vara snabbt, tillgängligt och robust vilket är en förutsättning för att vi ska kunna vara med i den samhällsutveckling som pågår och ta tillvara på de möjligheter som digitaliseringen ger oss.

Vi vet att bredband är en förutsättning för tillväxt och hållbar utveckling. Att öka tillgången till bredband är därför en av länets viktigaste frågor och den är av särskilt stor betydelse för våra landsbygder. Bredbandet skapar tillgänglighet och bidrar till att geografiska avstånd och skillnader minskar. Det underlättar boende och företagande på landsbygderna och är av största vikt för att dessa ska kunna utvecklas och fortsätta vara attraktiva platser.

Med bredband får vi nya möjligheter att kommunicera och för många leder det till högre livskvalitet och ett enklare vardagsliv. Möjligheten att arbeta och studera på distans gör att vi kan resa mindre vilket sparar tid och kraft. Minskat resande ger

också en positiv effekt på miljön då koldioxidutsläppen från våra fordon minskar.

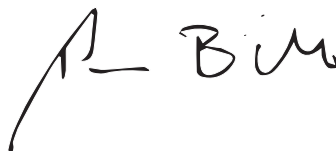
Utvecklingen av nya digitala tjänster pågår hela tiden och inom några år kommer många av länets offentliga tjänster inom vård, omsorg och utbildning att utföras på distans. Om vi ska klara av den digitala omställning som pågår krävs det att vi bygger ut bredband till alla och att vi deltar i utvecklingen och implementeringen av kommande digitala tjänster. Att ställa oss utanför detta är inte ett alternativ.

Region Gävleborg och Länsstyrelsen Gävleborg har tillsammans med länets kommuner arbetat fram en regional plan med mål och fokusområden för det fortsatta arbetet med bredband. Tillsammans ska vi fortsätta driva bredbandsutbyggnaden framåt och se till så att alla i Gävleborg ska kunna ta del och dra nytta av det digitala samhälle som växer fram.

Gävle den 17 december 2019

Eva Lindberg
Regionstyrelsens ordförande

Per Bill
Landshövding

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Gävleborg arbetar för bredband	5
2. Bredband är en förutsättning för digitaliseringen	5
3. Nyttan med bredband	7
Nyttan för invånarna	7
Nyttan för näringslivet	7
Nyttan för offentlig verksamhet	8
Beräkna nyttan med bredband.....	8
4. Nuläge för bredbandsutbyggnaden i länet	9
Post- och telestyrelsen kartlägger bredbandstillgången.....	10
Tillgång till bredband	11
Funktionell tillgång till internet - vilka saknar 10 Mbit/s.....	11
Fiberanslutna tätorter och småorter.....	12
Mobiltäckning.....	12
Täckningskollen	12
Utmaningar.....	13
5. Mål och fokusområden för länets bredbandsutbyggnad	15
Mål.....	15
Så mäter vi målen.....	15
Fokusområden.....	15
6. Ansvar för bredbandsfrågorna	17
Region Gävleborg	17
Länsstyrelsen Gävleborg.....	17
Kommunerna.....	18
Andra aktörer.....	18
7. Säkerhet och robusthet	19
8. Kostnad och finansiering	19
9. Genomförandet av regionala planen	20
Uppföljning.....	20
Utvärdering.....	20
10. Kopplingar till andra strategiska dokument	21
Agenda 2030	21
Europa 2020-strategin.....	21
Nationell digitaliseringsstrategi	21
Nationell bredbandsstrategi	22
Regional utvecklingsstrategi (RUS)	22
Regional digital agenda	23
Definitioner	24
Referenslista	25
Fördjupning	25

Sammanfattning

En av de viktigaste förutsättningarna för digitaliseringen är snabbt bredband. En väl utbyggd IT-infrastruktur hjälper oss att lösa framtidens utmaningar och bidrar till större livskvalitet för våra invånare. Offentliga sektorn kan med hjälp av bredband och digitalisering hitta nya smarta och effektiva arbetssätt för att möta de välfärdsutmaningar som vi står inför. Fler i länet kan starta och driva företag och befintliga företag kan finnas kvar och utvecklas. Bredband måste ses som en grundläggande infrastruktur som är absolut nödvändig för att vårt samhälle ska fungera. Lika självklart som det är att ha el, vatten och väg ska det vara att ha snabbt bredband.

Gävleborg har varit framgångsrikt i sin bredbandsutbyggnad och sin samverkan kring bredbandsfrågorna. Nu har Region Gävleborg tillsammans med Länsstyrelsen Gävleborg och kommunerna tagit fram nya mål och fokusområden för det fortsatta bredbandsarbetet i länet.

Mål

- År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag i Gävleborg ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- År 2023 bör hela Gävleborg ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- År 2025 bör hela Gävleborg ha tillgång till snabbt bredband, vilket innebär att:
 - 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s
 - 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s
 - 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 Mbit/s

Fokusområden

För att kunna fortsätta hålla en hög utbyggnadstakt och nå målen behöver vi arbeta med följande sex områden. Ordningen anges utan inbördes prioritering.

- **Finansiering**
Sannolikt kommer marknadsaktörerna inte på egen hand klara av att bygga så att vi når målen i länet och kommunerna har inte möjlighet att stå för de kvarvarande kostnaderna. Det är därför viktigt att vi söker de finansiella möjligheter som finns tillgängliga för bredband. Vi bör också utreda hur bredbandsstöden gör bäst nytta i länet, vad som är mest kostnadseffektivt. Detta genom att till exempel utreda vilken stödprocent vi bör ha och vilken typ av bredbandsinfrastruktur som bör stödfinansieras, exempelvis kanalisation, fiber, radiolänk och/eller redundans.
- **Fördela stödmedel**
För att få en rättvis fördelning av bredbandsstöden finns en regional fördelningsmodell framtagen som används när det är möjligt. Liksom EU-nivån och den nationella nivån fördelar stöd mellan länder och län, vill vi på regional nivå fördela mellan länets kommuner. Nuvarande fördelningsmodell behöver omarbetas så att den anpassas efter dagens förutsättningar.
- **Beräkna kostnader**
Region Gävleborg bör tillsammans med kommunerna genomföra årliga

prognoser för hur mycket det kommer kosta att nå 2025-målet. Prognoserna ska kommuniceras regionalt och nationellt.

- **Anta kommunala bredbandsstrategier**

Alla kommuner bör anta en bredbandsstrategi som gäller fram till och med 2025. Den bör beskriva mål och planering för kommunens fortsatta bredbandsutbyggnad. Det är upp till varje kommun att välja om de antar den regionala planen med kommunspecifika tillägg eller om de tar fram en egen kommunal strategi alternativt en kommunal plan.

- **Samverkan**

Vi behöver samverka med mobiloperatörer, fiberoperatörer, radiooperatörer och andra slags infrastrukturägare. Vi behöver samverka på alla nivåer, lokalt, regionalt och nationellt. Vi ska fortsätta med och utveckla det nätverk som vi har mellan Region Gävleborg, Länsstyrelsen Gävleborg och kommunerna. Vi ska också fortsätta delta i det regionala bredbandskoordinatorsnätverket och utbyta information och erfarenheter med övriga län och nationella myndigheter. Tillsammans och i dialog med andra bredbandsaktörer ska vi hitta möjligheter för länets fortsatta bredbandsutbyggnad.

- **Bevaka länets intressen i bredbandsfrågan**

Det är viktigt att vi håller länets ledande företrädare informerade om hur bredbandsutbyggnaden i länet utvecklas och vilka utmaningar och behov vi står inför. Länets ledande företrädare bör arbeta för att påverka de centrala beslutsfattarna genom att tydliggöra länets behov, utmaningar och ambitioner. Gävleborg har en samlad god kompetens inom bredbandsfrågorna och bör sträva efter att vara delaktiga i diskussionerna om bredband som sker på nationell nivå.

När regionala planen är antagen av regionfullmäktige ska Region Gävleborg i samverkan med Länsstyrelsen Gävleborg och länets kommuner ta fram en aktivitetslista som konkretiserar planens sex fokusområden. Aktivitetslistan kommer att vara ett flexibelt dokument som vid behov fylls på med fler aktiviteter.

Kostnader för utbyggnaden

Region Gävleborg har tillsammans med kommunerna gjort en grov uppskattning av kostnaden för länet att nå bredbandsmålet för 2025.

Resultatet visar att det kommer att kosta cirka 730 miljoner kronor att nå 98 procent av hushållen i länet med 1 Gbit/s. Beräkningen är gjord på fiber eftersom det är den enda kända teknik som idag kan ge önskad hastighet. Det är svårt att få en rimlig uppskattning av kostnaden för att ansluta de sista två procenten av länets hushåll som alla finns i glesbygd. Kostnaden påverkas av vilken teknik som väljs och hur förhållandena på platsen ser ut.

Om Gävleborg ska lyckas nå de regionala bredbandsmålen krävs det mer offentligt bredbandsstöd. Kommunerna klarar inte själva av den mångmiljoninvestering det innebär att ansluta länsinvånarna till bredbandsnätet.

1. Gävleborg arbetar för bredband

Gävleborg är med i digitaliseringen och vi skapar förutsättningar för den genom att bygga bredband i hela länet. Vi vet att tillgången till bredband har en avgörande betydelse för länets hållbara utveckling och attraktivitet.

Länet har varit framgångsrikt i sin bredbandsutbyggnad. I början av 2000-talet byggdes ett regionalt fibernät dit länets kommunhuvudorter anslöts och även ett antal övriga närliggande orter. Under samma period anslöts också telestationerna med fiber och efter det byggdes det ADSL till hushållen. År 2012 antogs länets regionala bredbandsstrategi och åren därefter antog länets kommuner sina strategier. Efter det har vi arbetat intensivt för att nå bredbandsmålen. Tillsammans har Region Gävleborg, Länsstyrelsen Gävleborg och kommunerna planerat och samverkat för att hitta effektiva vägar framåt. Till vårt gemensamma nätverk, Länets samverkansgrupp för bredbandsfrågor, har vi bjudit in och samtalat med aktörer som haft betydelse för bredbandsutbyggnaden i länet. Tillsammans har vi skapat mötesplatser, löst problem, samarbetat och utbytt erfarenheter som bidragit till ett framåtdrivande bredbandsarbete.

Under 2018/2019 har Region Gävleborg tillsammans med Länsstyrelsen och kommunerna arbetat fram en regional plan för det fortsatta arbetet med bredbandsutbyggnaden. För att nå de nya ambitiösa bredbandsmålen som vi satt upp och klara av de utmaningar som vi står inför krävs ett lösningsorienterat förhållningssätt och en fortsatt god samverkan.

Dokumentet *Regional plan för bredband 2019-2025* ersätter *Bredbandsstrategi för Gävleborgs län 2012-2020*.

2. Bredband är en förutsättning för digitaliseringen

Digitaliseringen är den största samhällsomvandlingen sedan industrialiseringen. Den förändrar hela samhällsstrukturen och berör alla områden i vårt samhälle. Den påverkar samhällsutvecklingen på ett genomgripande sätt på så väl individnivå som systemnivå.

Möjligheterna med digitaliseringen är stora. I takt med att ny teknik, nya applikationer, nya digitaliserade arbetsätt och att ny standard utvecklas och får spridning ökar digitaliseringens bidrag till:

- ekonomisk tillväxt- till exempel ökade skatteintäkter och effektivare offentlig förvaltning
- social välfärd - till exempel jämlikhet och jämställdhet
- bättre miljö - till exempel minskat utsläpp av växthusgaser och minskat resande/koldioxidutsläpp

Många av de utmaningar som vi står inför kommer vi kunna hantera med hjälp av bredband, digitalisering och IT. Det kan vara nya sätt att utforma lösningar för till exempel:

- en åldrande befolkning - till exempel e-hälsa och digitala hjälpmedel
- miljön - till exempel smarta elnät och intelligenta transportsystem
- kulturell mångfald - till exempel digital delning av kulturellt innehåll
- demokrati - till exempel transparent förvaltning och system för dialog med beslutsfattare
- ökad konkurrenskraft för företag - till exempel digital kompetens och nya affärsmodeller

Artificiell intelligens (AI) tillsammans med stora datamängder (Big data) kan hjälpa oss att göra analyser och dra slutsatser som tidigare var omöjliga. Med hjälp av programmerade maskiner kan patologerna till exempel få hjälp att hitta cancerceller. Maskinerna ersätter inte läkarna men de ger dem ett mycket bra underlag och stöd. Vi lär maskinerna vad de ska leta efter och sen är det patologerna som gör bedömningen. Genom att använda oss av artificiell intelligens inom exempelvis vårdsektorn kan vi uppnå effektiviseringar, få högre produktivitet och högre träffsäkerhet.

I framtiden kommer många av våra monotona och riskfyllda jobb och sysslor tas över av datorer och robotar. Detta för att vi ska kunna arbeta med andra typer av yrken. Historiskt sett har vi alltid strävat efter att få bort de sysslor som inte är bra för oss och ersatt dem med maskinkraft. Något som vi inte kommer att kunna lära datorer och robotar är mänskliga känslor och empati. Av den anledningen kommer arbeten med människor troligtvis värderas betydligt högre i framtiden.

På landsbygden är enmans- och småföretag vanligt förekommande. De är mycket viktiga arbetsgivare och har stor betydelse för landsbygdens överlevnad och utveckling. Tillgången till bredband är en förutsättning för att de ska kunna fortsätta verka på landsbygden och fortsätta att vara konkurrenskraftiga. Ofta existerar företagen i nära relation till större företag och många gånger som underleverantörer eller service- och tjänsteleverantörer i en gemensam värdekedja. Detta ställer krav på fungerande bredbandsuppkopplingar. Digitaliseringen utmanar företagets befintliga affärsmodeller och förändrar innehållet i många yrken. En stor utmaning blir därför att hantera de förändrade kompetenskrav som detta medför. Utbildningssystemet måste möta digitaliseringen och kompetensbehoven som uppstår. Arbetsmarknaden förändras nu i snabb takt och behoven av omskolning och omställning växer i vårt samhälle. Detta ökar kraven på relevant, flexibel och tillgänglig utbildning.

Digitaliseringen genererar mycket positivt i samhället och idag omvandlas många tjänster till att bli helt digitala. I och med det behövs också en medvetenhet om det digitala utanförskap som finns i Sverige. Internetstiftelsen

redovisar i sin senaste rapport¹ att 1,1 miljoner svenskar inte använder internet alls eller gör det mer sällan än varje dag. Detta är viktigt att ta hänsyn till i den digitala utvecklingen. Inte bara om en viss målgrupp använder internet, utan också hur ofta den gör det och hur erfaren den är. Allas tillgång till samhället på lika villkor är i grunden en demokratifråga.

3. Nyttan med bredband

Diskussioner om bredband fokuserar ofta på de omfattande investeringskostnaderna. Riskerna finns att en alltför stor kostnadsfokusering leder till att investeringarna i bredband blir lägre än vad som är önskvärt ur ett långsiktigt samhällsperspektiv. Det är viktigt att balansera samtalen genom att prata om den nytta som bredbandet gör.

Nyttan för invånarna

Digitala lösningar förenklar människors vardag och bidrar till högre livskvalité. Med ett snabbt bredband kan vi delta i samhället på helt nya sätt. Vi kan ta del av konserter, teater, sport och andra evenemang från hela världen, hyra filmer och låna digitala böcker, lösa bankärenden, styra värme och lampor via appar i mobilen, koppla in larm och övervaka vårt hem. Vi kan utbilda oss, gå kurser, delta i föreningsliv och fritidsaktiviteter genom att koppla upp oss på Internet. På ett nytt och mer aktivt sätt får vi möjlighet att engagera oss och ta del av samhällsdebatten och organisera oss kring våra åsikter och intressen. Med snabbt bredband kan hela familjen samtidigt, surfa, titta på tv och film eller använda andra digitala tjänster, utan att bilden hackar eller tjänsterna blir tröga. Med bredband är hemmet förberett för alla de smarta, digitala tjänster som nu snabbt växer fram i samhället.

Bredband ger nya möjligheter till kommunikation och för många leder det till större delaktighet i samhället. Videomöten ger möjlighet till teckenspråkstolkning och modersmålsundervisning på distans.

Funktionshindrade och äldre som ofta har ett stort behov av kontakt med offentliga organisationer får stor nytta av bredbandet då videomöten och digitala tjänster på nätet gör att antalet resor kan minskas. Kontakt via video hjälper även anhöriga att få råd och stöd kring omsorgen hemma. Genom att börja använda videotekniken minskar vi också vårt resande vilket sparar tid, pengar och miljö.

I framtiden kommer ett uppkopplat hem vara en förutsättning för att medborgarna ska kunna ta del av offentlig verksamhets tjänster inom vård, omsorg och utbildning.

Nyttan för näringslivet

Företagens vardag påverkas i många avseenden av digitaliseringen. Produktion, kompetensbehov, rekrytering, marknadsföring och försäljning förändras.

¹ Svenskarna och Internet 2018, Internetstiftelsen

Möjligheterna till innovation och effektivisering blir större. Företagens användning av bredband och IT ökar deras konkurrenskraft och produktivitet, bland annat genom effektivare produktion av tjänster och varor, bättre logistik och nya affärsmodeller.

Digitaliseringen skapar nya möjligheter till handel och ökade möjligheter för små och medelstora företag att sälja på både en nationell och en internationell marknad. Genom videomöten underlättas också samverkan med andra företagare och det blir möjligt att ha tätare kund- och leverantörskontakter.

Ett väl utbyggt bredband bidrar till att fler kan starta och driva företag och att befintliga företag kan finnas kvar och utvecklas. Bredband möjliggör distansarbete vilket underlättar för företagen att rekrytera kompetens utanför närområdet.

Nyttan för offentlig verksamhet

Kommuner och regioner står inför omfattande utmaningar kopplat till välfärdens långsiktiga finansiering, kompetensförsörjning och ökade krav på offentlig service. Digitalisering och användning av ny teknik för att hitta nya smarta och effektiva arbetssätt är en betydande del av lösningen för att möta dessa utmaningar.

Genom att använda bredband och IT kan offentlig verksamhet samordna och effektivisera sina verksamhetssystem, de får möjlighet att erbjuda bättre offentlig service på landsbygden, de kan erbjuda möjlighet till effektivare behandling för sjuka och ge omsorg till äldre i deras hemmiljö. Inom sjukvården har läkare på distans börjat ge rådgivning, ställa diagnoser och även vägleda vid kirurgiska ingrepp. Några av de tjänster som börjar användas alltmer inom omsorgen är nattkamera, trygghetslarm, digitala lås och videomöten. Nya tjänster utvecklas ständigt.

Beräkna nyttan med bredband

En av de mest framtidssäkra accessteknikerna är fiber. Forskningsinstitutet RISE Acreo har på uppdrag av Bredbandsforum och Digitaliseringsrådet utvecklat ett verktyg för att enkelt kunna beräkna nyttan när ett län eller en kommun ökar fibertillgången till 95 procent.

Bredbandskalkylatorn² grundar sig i en vetenskapligt utvecklad modell där de data som hämtas per kommun baseras på den senast tillgängliga statistiken. I verktyget finns förinställda nyckeltal som också går att justera.

Genom att välja län och kommun får du svar på:

- effekt på befolkningsutveckling
- effekt på sysselsättning och kommunalskatteinkomst

² Bredbandskalkylatorn <http://bredbandsnyttan.se/#/>

- effekt på bilåkande och dess miljöpåverkan av koldioxidutsläpp
- effekt på företagande

Bredbandskalkylatorn är ett försök att skatta de samhällsekonomiska effekterna av ett utbyggt bredband. En beräkning för Gävleborgs län³ visar på att om fibertillgången ökar till 95 procent motsvarar detta cirka:

- 1 200 personer i ökad befolkning
- 1 400 nyskapade jobb
- 380 miljoner kronor i ökad lönesumma från nya jobb
- 128 miljoner kronor i ökade kommunala skatteintäkter
- 17 miljoner kilometer i lägre körsträcka per år
- 2 800 ton i lägre CO₂-utsläpp per år
- 37 nyregistrerade företag

4. Nuläge för bredbandsutbyggnaden i länet

En omfattande bredbandsutbyggnad pågår i länet. Marknadsaktörerna bygger de folktätare delarna av kommunerna på kommersiella villkor. De mer glesa delarna byggs ut med hjälp av olika bredbandsstöd (Landsbygdsprogrammet, Europeiska regionala utvecklingsfonden och regionalpolitiska medel). Under perioden 2014-2020 har cirka 320 miljoner kronor tillfallit länet i bredbandsstöd. Dessa pengar har till största del medfinansierats av länets kommuner och stadsnät.

I Gävleborg har samtliga kommuner stadsnät som styrs av kommunerna via ägardirektiv. Stadsnätets roll är som marknadsaktör (de ska drivas med vinst) men eftersom de styrs av kommunen har de samhällsnyttan som utgångspunkt. Därmed bygger stadsnäten också bredband i områden där marknaden inte klarar av att verka på kommersiella grunder, där lönsamhet saknas.

Några av de privata marknadsaktörerna har visat intresse för att börja bygga i vissa av länets kommuner men de har ännu inte kommit igång i någon större omfattning. Samtal pågår mellan marknadsaktörer, kommuner och regionala aktörer för att få till en planering och tydlighet kring vad som ska byggas.

Telia fortsätter att avisera nedläggningar av telestationer/kopparnät i länet. Halvårsvis skickar de ut nya listor till berörda kommuner i landet. Kommunerna försöker möta upp nedläggningarna genom att, när det är möjligt, styra fiberutbyggnaden till den drabbade orten. Nedläggningen av kopparnäten driver på efterfrågan på fiber men skapar också oro hos dem som drabbas.

³ Värden för Gävleborgs län har använts och mittvärdet i konfidensintervallet anges. Uppgifterna är hämtade och beräknade september 2018.

Digitaliseringen av samhället ställer ökade krav på tillgången till bredband. Detta gäller för såväl den fasta som den mobila bredbandsinfrastrukturen. Utbyggnaden av det mobila nätet i länet pågår men skulle behöva gå snabbare. Täckningen är dålig på många platser i länet så det återstår en hel del utbyggnad att göra. De trådlösa tekniker som kan användas för en bredbandsanslutning är till exempel mobilt bredband, radiolänk och satellit. För att nå våra bredbandsmål behöver vi kombinera de trådlösa och fasta teknikerna. De ska ses som komplement till varandra för att vi ska kunna nå maximal täckning.

Post- och telestyrelsen kartlägger bredbandstillgången

Varje år genomför Post- och Telestyrelsen (PTS) en kartläggning över bredbandstillgången i landet. Kartläggningen bygger på insamlat material från anmälningsskyldiga nätägare och tjänsteleverantörer. Genom PTS kartläggning får vi fram viktig statistik för länet som visar hur bredbandsutbyggnaden går framåt.

PTS utgår från nedanstående siffror i sina beräkningar av hushåll och arbetsställen i Gävleborg med tillgång till olika tekniker och hastigheter.

	Tätbyggt och glesbyggt		Tätbyggt		Glesbyggt	
	Hushåll	Arbetsställen	Hushåll	Arbetsställen	Hushåll	Arbetsställen
Gävleborgs län	145 001	31 816	126 378	21 973	18 623	9 843
Bollnäs	14 018	3 612	11 185	2 047	2 833	1 565
Gävle	50 652	8 543	49 147	7 935	1 505	608
Hofors	5 074	776	4 458	476	616	300
Hudiksvall	19 028	4 945	15 495	3 103	3 533	1 842
Ljusdal	9 703	3 486	7 160	1 975	2 543	1 511
Nordanstig	4 642	1 712	2 997	801	1 645	911
Ockelbo	3 079	897	2 282	493	797	404
Ovanåker	5 899	1 805	4 331	941	1 568	864
Sandviken	19 410	3 395	17 653	2 417	1 757	978
Söderhamn	13 496	2 645	11 670	1 785	1 826	860

Källa: PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018

Tillgång till bredband

Tabellen nedan visar hur tillgången till fast bredband om minst 100 Mbit/s inklusive IT- infrastruktur i absolut närhet såg ut i varje kommun och på länsnivå i oktober 2018.

Tabellen visar både hushåll och arbetsställen. Första stapeln visar hur det såg ut totalt, det vill säga tätbyggt och glesbyggt sammantaget. Den andra stapeln visar enbart tätbyggt område och den tredje stapeln visar enbart glesbyggt område.

	Tätbyggt och glesbyggt Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, inklusive IT- infrastruktur i absolut närhet som medger en sådan hastighet		Tätbyggt Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, inklusive IT- infrastruktur i absolut närhet som medger en sådan hastighet		Glesbyggt Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, inklusive IT- infrastruktur i absolut närhet som medger en sådan hastighet	
	2018		2018		2018	
	Hushåll	Arbetsställen	Hushåll	Arbetsställen	Hushåll	Arbetsställen
Gävleborgs län	87%	77%	93%	89%	47%	51%
Bollnäs	87%	78%	95%	94%	57%	58%
Gävle	96%	91%	98%	95%	36%	40%
Hofors	78%	50%	87%	71%	13%	16%
Hudiksvall	83%	74%	90%	86%	51%	55%
Ljusdal	90%	89%	94%	94%	77%	82%
Nordanstig	56%	45%	74%	63%	23%	28%
Ockelbo	63%	44%	81%	72%	10%	10%
Ovanåker	77%	64%	92%	91%	34%	35%
Sandviken	91%	79%	95%	90%	51%	52%
Söderhamn	77%	71%	82%	78%	45%	54%

Källa: PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018

Funktionell tillgång till internet - vilka saknar 10 Mbit/s

Samhällsomfattande tjänster är det minimiutbud av tjänster av viss angiven kvalitet som ska vara tillgänglig för alla användare med rimliga krav till ett överkomligt pris. Telefoni och funktionell tillgång till internet är två av flera samhällsomfattande tjänster. Funktionell tillgång till internet innebär att alla som begär det ska kunna ta emot data med en hastighet om lägst 10 Mbit/s.

Enligt PTS senaste bredbandskartläggning är det 18 hushåll och 4 företag i Gävleborg som saknar möjligheten till 10 Mbit/s. Hushållen finns i Ockelbo, Bollnäs, Ovanåker, Ljusdal, Hudiksvall, Sandviken och Nordanstig. Företagen finns i Ockelbo och Ljusdal.

Den 1 mars 2018 höjdes nivån för funktionell tillgång till Internet, från 1 Mbit/s till 10 Mbit/s. Post- och telestyrelsen (PTS) har fått regeringens

uppdrag att säkerställa att alla i Sverige som efterfrågar en internetuppkoppling med 10 Mbit/s också får det⁴.

Fiberanslutna tätorter och småorter

I länet finns det 83 tätorter och 167 småorter enligt statistik från SCB. Av länets befolkning bor 84 procent i denna typ av samhällen. Resterande 16 procent av länets befolkning bor i glesbygd. I Gävleborgs tidigare bredbandsstrategi som antogs 2012 var det en av tätorterna som inte var fiberanslutna. I dag är samtliga anslutna. Av småorterna var det år 2012 55 stycken som inte var fiberanslutna. Hösten 2018 var det 25 stycken som inte var anslutna till fibernätet.

Mobiltäckning

Regeringens mobilmål för 2023 innebär att det i områden där människor normalt befinner sig bör vara möjligt att använda de mobila tjänster som efterfrågas. Det ska vara möjligt att använda tjänster och applikationer utanför hemmet och arbetet till exempel på bussen, i bilen eller på promenaden.

Post- och telestyrelsen har definierat områden ”där man normalt befinner sig” som områden i närheten av vägar, områden i närheten av fritidshus, och områden i närheten till hushåll eller arbetsställen.

Tabellen visar hur yttäckningen i Gävleborg ser ut i områden där man normalt befinner sig och hur den har ökat från 2016-2018.

Trender för yttäckning i områden ”där man normalt befinner sig”			
	2016	2017	2018
Gävleborgs län			
Yttäckning 30 Mbit/s	5 %	13 %	14 %
Yttäckning 10 Mbit/s	76 %	81 %	81 %

Källa: PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018

Täckningskollen

Mobiloperatörerna har täckningskartor som visar hur deras mobilnät täcker länet. Dessa kartor är teoretiskt skapade och bygger inte på faktiska mätningar. Konsekvensen blir att även om det på kartan ser ut att finnas god täckning på en plats kan det mycket väl, på grund av lokala geografiska förhållanden (till exempel berg eller dalsänka), vara svårt att få telefontäckning på platsen och näst intill omöjligt att få täckning för mobildata.

Med hjälp av analysverktyget Täckningskollen har Region Gävleborg tillsammans med länets kommuner gjort en faktisk mätning av mobiltäckningen i länet. Genom att placera mätutrustning på länets sopbilar

⁴ <https://pts.se/sv/privat/internet/bredband/pts-atgarder-for-att-ge-hushall-och-foretag-tillgang-till-grundläggande-internetuppkoppling-och-telefoni/>

har det varit möjligt att registrera mobiltäckningen längs alla vägar som sopbilarna kört och vid alla de hushåll som de tömt sopkärlen hos.

Resultatet visade att operatörernas teoretiska täckningskartor i många fall visar en alltför positiv bild och att vi behöver förbättra täckningen i länet. Operatörerna behöver bygga ut mobilnätet och förtäta mellan masterna. Kunderna kan från sitt håll förstärka mobilsignalen genom att sätta riktantenner på fastigheterna.

Utmaningar

Länet har flera utmaningar att hantera som är kopplade till bredbandsutbyggnaden:

- **Kostnaderna**
Ju längre ut på landsbygden man bygger desto dyrare blir det. Det blir längre sträckor som måste grävas och färre fastigheter som medfinansierar utbyggnaden genom anslutningsavgiften.
- **Telias nedläggning av telestationer**
Telia håller på att avveckla sitt fasta telefontät/kopparnät i Sverige vilket medför att möjligheten till bredband via ADSL försvinner. Flera kommuner i länet har drabbats av nedläggningar. Region Gävleborg och kommunerna har tillsammans med PTS träffat Telia för att samtala om problemen som uppstår. Kommunerna har bett om att få tidigare vetskap om nedläggningen, än dagens 18 månader, för att därmed hinna planera och om möjligt genomföra en fiberutbyggnad till den drabbade orten innan kopparnätet försvinner. Tyvärr har Telia inte kunnat tillmötesgå detta. Idag sitter många länsinvånare med en teknisk lösning som inte motsvarar styrkorna med ADSL men med förhoppning om en snabb fiberutbyggnad.
- **Trafikverket**
Det krävs tillstånd från Trafikverket för att få gräva ner fiberkabel längs statliga vägar. Trafikverkets långsamma hantering av dessa ansökningar har försenat länets bredbandsutbyggnad. De senaste två åren har Trafikverket under perioder haft handläggningstider på över ett halvår och en alltför byråkratisk handläggning. Långa handläggningstider i kombination med skärpta restriktioner om var förläggning får ske har påverkat och påverkar fortfarande utbyggnaden negativt.
- **Entreprenad-, kompetens- och kvalitetsbrist**
De senaste årens omfattande utbyggnader har skapat en stor efterfrågan på entreprenörer. Förutom ökade kostnader har detta även inneburit att kunniga och duktiga entreprenörer tvingats ta in underentreprenörer som tyvärr inte uppnått kraven vad gäller kvalitet och genomförande. Detta gäller till största del schaktentreprenörer men

det förekommer även brister hos entreprenörer som utför fiberblåsning och svetsning. Entreprenörernas brist på kunskap är också tydlig när det gäller att skilja på general- och totalentreprenader.

- **Kunder binds upp i avtal**

Bredbandsaktörer som agerar på marknaden kräver oftast anslutningsgrader på 60 procent eller mer. Ibland händer det att fler aktörer agerar inom samma område vilket då kan resultera i att ingen av aktörerna lyckas nå tillräckligt hög anslutningsgrad. Kunder som redan har skrivit på avtal är ofta låsta till detta under lång tid vilket gör att de inte kan köpa bredbandsanslutning av någon annan. Resultatet av detta kan bli att ingen aktör har möjlighet att bygga bredbandsnätet och kunderna blir därför utan fiber.

När en marknadsaktör skriver avtal och låser upp kunder i ett område betyder detta också att det inte är möjligt att söka bredbandsstöd för att bygga i området. Detta eftersom det uppenbarligen finns en marknad som kan utföra utbyggnaden. Problemet uppstår när marknadsaktören, efter många månaders väntan, inte lyckats få ihop tillräckligt hög anslutningsgrad och därför beslutar sig för att inte bygga. Då är det ofta försent för andra aktörer att söka bredbandsstöd för området och chansen för de boende att få fiber har passerat.

- **Byråkratiska regelverk för bredbandsstöden**

Regelverket kring landsbygdsstöden är administrativt krångligt och inte heller anpassat efter behoven som finns av utbyggnad. Landsbygdsprogrammet har ett poängsättningsystem och ett kriterium om antal möjliga anslutningar som medför att pengarna inte alltid hamnar där de mest behövs.

I de glest befolkade kommunerna är det svårt att få till sökbara projekt trots att de har ett mycket stort behov av stöd för att klara utbyggnaden. Anledningen är att de tävlar mot övriga kommuner i länet som är mer tätbefolkade och därför har större möjlighet att klara Landsbygdsprogrammets regelverk, det vill säga att få hög poängsumma och många anslutningar.

- **Fastighetsägare ser inte nyttan med att ansluta sig**

Fastighetsägarnas anslutningsavgift är en viktig finansiering av utbyggnaden men ibland ser inte fastighetsägarna nyttan med att ansluta sig till fibernätet. Anslutningsgraden blir därför låg och kan ibland resultera i att utbyggnaden blir omöjlig att genomföra av ekonomiska orsaker. Motiven för att inte ansluta sig är kostnaden, att man har ADSL eller tycker att man klarar sig bra med sitt mobila bredband.

5. Mål och fokusområden för länets bredbandsutbyggnad

Mål

- År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag i Gävleborg ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- År 2023 bör hela Gävleborg ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- År 2025 bör hela Gävleborg ha tillgång till snabbt bredband, vilket innebär att:
 - 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s
 - 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s
 - 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 Mbit/s

Så mäter vi målen

Post- och telestyrelsen presenterar varje år en kartläggning över bredbandstillgången i Sverige.

Målen för 2020 och 2025 kommer vi att följa upp utifrån PTS kartläggning av tillgång till bredband inklusive absolut närhet till bredband. I likhet med PTS använder vi begreppen företag och arbetsställen synonymt.

Målet för 2023 kommer vi att följa upp utifrån PTS kartläggning av områden där man normalt befinner sig. PTS definierar geografiska områden ”där man normalt befinner sig” som:

- i närheten av vägar
- i närheten av fritidshusområden
- i närheten av hushåll och/eller arbetsställen.

Fokusområden

För att kunna fortsätta hålla en hög utbyggnadstakt och nå målen behöver vi arbeta med följande sex områden. Ordningen anges utan inbördes prioritering.

- **Finansiering**
Sannolikt kommer marknadsaktörerna inte på egen hand klara av att bygga så att vi når målen i länet och kommunerna har inte möjlighet att stå för de kvarvarande kostnaderna. Det är därför viktigt att vi söker de finansiella möjligheter som finns tillgängliga för bredband. Vi bör också utreda hur bredbandsstöden gör bäst nytta i länet, vad som är mest kostnadseffektivt. Detta genom att till exempel utreda vilken stödprocent vi bör ha och vilken typ av bredbandsinfrastruktur som bör stödfinansieras, exempelvis kanalisation, fiber, radiolänk och/eller redundans.

- **Fördela stödmedel**
För att få en rättvis fördelning av bredbandsstöden finns en regional fördelningsmodell framtagen som används när det är möjligt. Liksom EU-nivån och den nationella nivån fördelar stöd mellan länder och län, vill vi på regional nivå fördela mellan länets kommuner. Nuvarande fördelningsmodell behöver omarbetas så att den anpassas efter dagens förutsättningar.
- **Beräkna kostnader**
Region Gävleborg bör tillsammans med kommunerna genomföra årliga prognoser för hur mycket det kommer kosta att nå 2025-målet. Prognoserna ska kommuniceras regionalt och nationellt.
- **Anta kommunala bredbandsstrategier**
Alla kommuner bör anta en bredbandsstrategi som gäller fram till och med 2025. Den bör beskriva mål och planering för kommunens fortsatta bredbandsutbyggnad. Det är upp till varje kommun att välja om de antar den regionala planen med kommunspezifika tillägg eller om de tar fram en egen kommunal strategi alternativt en kommunal plan.
- **Samverkan**
Vi behöver samverka med mobiloperatörer, fiberoperatörer, radiooperatörer och andra slags infrastrukturägare. Vi behöver samverka på alla nivåer, lokalt, regionalt och nationellt. Vi ska fortsätta med och utveckla det nätverk som vi har mellan Region Gävleborg, Länsstyrelsen Gävleborg och kommunerna. Vi ska också fortsätta delta i det regionala bredbandskoordinatorsnätverket och utbyta information och erfarenheter med övriga län och nationella myndigheter. Tillsammans och i dialog med andra bredbandsaktörer ska vi hitta möjligheter för länets fortsatta bredbandsutbyggnad.
- **Bevaka länets intressen i bredbandsfrågan**
Det är viktigt att vi håller länets ledande företrädare informerade om hur bredbandsutbyggnaden i länet utvecklas och vilka utmaningar och behov vi står inför. Länet ledande företrädare bör arbeta för att påverka de centrala beslutsfattarna genom att tydliggöra länets behov, utmaningar och ambitioner. Gävleborg har en samlad god kompetens inom bredbandsfrågorna och bör sträva efter att vara delaktiga i diskussionerna om bredband som sker på nationell nivå.

6. Ansvar för bredbandsfrågorna

Region Gävleborg

Regeringen har under perioden 2015-2020 avsatt medel för en funktion som regional bredbandskoordinator i alla län. Som ansvarig för det regionala utvecklingsuppdraget har Region Gävleborg fått rollen som regional bredbandskoordinator.

Enligt regeringsbeslutet ska de regionala bredbandskoordinatorerna verka för övergripande samordning, samverkan, och samarbete i bredbandsfrågor samt fungera som kontaktpunkt för sådana frågor i det aktuella länet för såväl offentliga som privata aktörer. I detta ingår att:

- Verka för övergripande samordning, samverkan och samarbete mellan aktörer verksamma i länet av betydelse för bredbandsutbyggnaden
- Verka för en ökad förståelse för sambandet mellan bredbandsutbyggnad och möjligheten att öka utbud och efterfrågan av digitala tjänster
- Främja länsöverskridande samarbeten kring bredbandsutbyggnad
- Stödja och främja kommunernas arbete med bredbandsfrågor
- Vara sammankallande för nätverk om bredbandsfrågor i länet för kommuner
- Stödja och underlätta arbete som bedrivs av lokala initiativ för bredbandsutbyggnad (nya nät)
- Hålla sig informerad om planerade och pågående större strategiska bredbandsåtgärder, inklusive åtgärder finansierade med bredbandsstöd såväl nationellt som från EU, i det egna länet
- Bidra till att sprida informationen om vilka områden som har mindre god bredbandstäckning i det egna länet
- Samverka med PTS i arbetet med att identifiera var i det egna länet det finns brister i mobiltäckningen i områden där människor befinner sig (s.k. vita fläckar)
- Bistå den nationella nivån i uppföljningsarbetet kopplat till bredbandsutbyggnad i enlighet med instruktioner som tas fram av PTS

Länsstyrelsen Gävleborg

Enligt regleringsbrevet ska länsstyrelserna verka för att det riksdagsbundna målet om att Sverige ska ha bredband i världsklass nås. Inom ramen för detta uppdrag ska länsstyrelserna främja och stödja insatser för bredbandsutbyggnad, bland annat genom att bistå de regionala bredbandskoordinatorerna i arbetet med att kartlägga hur bredbandstillgången ser ut i länet med hjälp av data och de verktyg som länsstyrelserna förfogar över. Länsstyrelserna ska redovisa hur de har bidragit till att det riksdagsbundna målet nås, inklusive hur de har verkat för regional samverkan mellan kommuner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer, och vilka

andra faktorer som har påverkat utvecklingen inom IT-infrastrukturområdet i länet. Uppdraget ska redovisas enligt Post- och telestyrelsens anvisningar. Länsstyrelserna ska också:

- bistå PTS i dess arbete med att följa upp de krav för stöd till bredbandsutbyggnad som anges i förordningen (2012:39) om offentlig medfinansiering av projekt för utbyggnad av IT-infrastruktur
- bistå PTS i regeringsuppdraget att följa och redovisa efterfrågan på och tillgången till statliga bredbandsstöd,
- informera projektägare om gällande regelverk för stöd till bredbandsutbyggnad i enlighet med riktlinjer från Statens jordbruksverk och relevant reglering

Kommunerna

Kommuner har inget formellt ansvar för bredbandsutbyggnaden men genom bredbandsstrategier kan de både främja och underlätta utbyggnaden. Till exempel är kommunerna markägare, planupprättare, tillståndsgivare och ägare till stadsnät och energibolag. De är även köpare av tjänster som kräver bredbandsinfrastruktur.

Kommunerna i Gävleborg ser bredband som en viktig utvecklingsfråga och bedriver ett aktivt arbete inom området. Kommunernas bredbandsarbete är frivilligt med undantag av ansvaret som finns reglerat i Plan- och bygglagen. Lagen sätter ramarna för kommunernas planeringsansvar och innebär både en skyldighet att inkludera bredbandsinfrastruktur i översikts- och detaljplaner och en möjlighet att i detaljplanen reservera mark för ändamålet. Kommunen ska också ta hänsyn till bredbandsinfrastruktur i ärenden om bygglov och förhandsbesked.

Andra aktörer

Andra aktörer som är viktiga för bredbandsutbyggnaden i länet är:

- Marknadsaktörerna - bygger fasta och trådlösa nät i länet
- Trafikverket - ger tillstånd för grävning i och längs med väg och järnväg, ägare av fibernät
- Privata och offentliga markägare - ger tillstånd att gräva i marken
- Infrastrukturägare - till exempel energibolag ger möjlighet till samförläggning
- Post- och telestyrelsen och Bredbandsforum - statliga aktörer som bland annat samordnar och samverkar med den regionala nivån för att främja bredbandsutbyggnaden
- Slutkunderna - företag och hushåll, deras efterfrågan påverkar utbyggnaden. En hög anslutningsgrad ger större incitament för marknadsaktören att bygga ett nät

7. Säkerhet och robusthet

Samhällets ökande beroende av bredbandsinfrastruktur och digitala tjänster ställer höga krav på säkerhet och robusthet. Infrastrukturen måste kunna stå emot svåra påfrestningar och vara av så god kvalitet att den fungerar också vid störningar. Samhällsviktiga verksamheter som avser allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar har särskilt höga robusthetskrav. För att kunna leverera en tillräckligt god kvalitet på drift, tillgänglighet och service för dessa tjänster krävs en organisation som arbetar hela dygnet, alla dagar om året (24/7/365).

PTS har som en av sina uppgifter att arbeta för robust elektronisk kommunikation. Ledningskollen är en webbtjänst som tillhandahålls av PTS som syftar till att minska risken för grävskador och därmed indirekt stärka kritisk infrastruktur och öka krishanteringsförmågan. Ledningskollen ökar också möjligheterna till samförläggning.

En annan av PTS insatser är Robust fiber. Fram till 2017 har det inte funnits någon etablerad standard för hur ett nät bör förläggas för att vara robust och driftsäkert. Under ledning av PTS samlades därför telekombranschens aktörer och arbetade fram en tydlig vägledning, Robust fiber, som ska hjälpa den som arbetar med att beställa, bygga eller besiktiga fibernät.

De som tillhandahåller kommunikationsnät och kommunikationstjänster är skyldiga att säkerställa att verksamheten, exempelvis bredbandet, uppfyller en grundläggande rimlig nivå av driftsäkerhet. Det finns medel hos PTS som operatörerna kan söka för att till exempel bygga in sina centrala driftsledningar och knutpunkter i bergrum eller till insatser som handlar om kraftförsörjning, reservel, redundans och kvalitet.

8. Kostnad och finansiering

Region Gävleborg har tillsammans med kommunerna gjort en grov uppskattning av kostnaden för länet att nå bredbandsmålet för 2025.

Resultatet visar att det kommer att kosta cirka 730 miljoner kronor att nå 98 procent av hushållen i länet med 1 Gbit/s. Beräkningen är gjord på fiber eftersom det är den enda kända teknik som idag kan ge önskad hastighet. Av kostnaden fördelas 180 miljoner till tätort, 75 miljoner till småort och 475 miljoner till glesbygd.

Det är svårt att få en rimlig uppskattning av kostnaden för att ansluta de sista två procenten av länets hushåll som alla finns i glesbygd. Kostnaden påverkas av vilken teknik som väljs och hur förhållandena på platsen ser ut (till exempel behöver det byggas master, hur långt ifrån finns tillgänglig fiber). Möjliga tekniker för att nå de sista två procenten av hushållen skulle kunna vara radiolänk, satellit eller mobilt bredband.

GÄVLEBORG	Tillgång till 1 Gbit/s inkl. IT-infrastruktur i absolut närhet	Kostnad för att nå målet 2025					
		98 % av hushållen - 1 Gbit/s		1,9 % av hushållen - 100 Mbit/s		0,1% av hushållen – 30 Mbit/s	
		Mkr	Ytterligare antal hushåll	Ytterligare Mkr	Ytterligare antal hushåll	Ytterligare Mkr	Ytterligare antal hushåll
Tätort	95%	180	6 130	-	0	-	0
Småort	67%	75	2 065	-	0	-	0
Glesbygd	47%	475	6 765	-	2 630	-	155
SUMMA	87%	730	14 960	-	2 630	-	155

Kolumnen för Tillgång till 1 Gbit/s inklusive IT-infrastruktur i absolut närhet visar hur långt utbyggnaden hade kommit i oktober 2018.

Kostnaden för att nå bredbandsmålet för 2025 är hög. Dagens kända finansieringskällor är anslutningsavgifter från kunder, EU-bidrag och investeringsmedel från kommuner, stadsnät och andra marknadsaktörer. Dessa pengar kommer inte att räcka. Om Gävleborg ska lyckas nå de regionala bredbandsmålen krävs det mer offentligt bredbandsstöd. Kommunerna klarar inte själva av den mångmiljoninvestering det innebär att ansluta länsinvånarna till bredbandsnätet.

9. Genomförandet av regionala planen

När regionala planen är antagen av regionfullmäktige ska den implementeras. Region Gävleborg ska i samverkan med Länsstyrelsen Gävleborg och länets kommuner ta fram en aktivitetslista som konkretiserar planens sex fokusområden. Aktivitetslistan kommer att vara ett flexibelt dokument som vid behov fylls på med fler aktiviteter.

Uppföljning

Region Gävleborg kommer att göra årliga uppföljningar av den regionala planen för att se hur långt länet har nått i förhållande till uppsatta mål. Uppföljningarna ska göras utifrån de årliga kartläggningarna från PTS. Framtagen aktivitetslista kommer att följas upp under möten med länets samverkansgrupp för bredbandsfrågor⁵.

Utvärdering

År 2022 kommer Region Gävleborg att göra en utvärdering av den regionala planen. En eventuell revidering sker efter genomförd utvärdering.

⁵ Representanter från Region Gävleborg, Länsstyrelsen Gävleborg och länets tio kommuner

10. Kopplingar till andra strategiska dokument

Regionala planen kopplar till andra strategiska dokument. Här beskrivs de dokument som är mest relevanta.

Agenda 2030

I september 2015 antog FN:s generalförsamling *Agenda 2030 för hållbar utveckling*. Agendan innebär att alla 193 medlemsländer i FN förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Agendan innehåller 17 mål⁶ och 169 delmål och gäller från årsskiftet 2015/2016. Den beskriver läget i världen och hur målen ska nås och vilka medel som krävs.

Bredband och digitalisering berör alla områden i vårt samhällsbygge och har därför också påverkan och betydelse för samtliga globala mål för hållbar utveckling. En ökat digital användning kan starkt bidra till måluppfyllelse.

Europa 2020-strategin

Den europeiska kommissionen har utvidgat Europa 2020-strategin genom att lägga till en vision om att Europa ska vara ett gigabitsamhälle år 2025. Detta för att vi till fullo ska kunna ta del av alla ekonomiska och sociala fördelar som den digitala transformationen innebär. Följande mål har satts upp till år 2025:

- gigabit-hastighet till alla skolor, tågstationer, flygplatser, universitet och sjukhus samt till teknikintensiva företag
- 5G täckning för alla städer och större transportstråk
- en bredbandsuppkoppling på minst 100 Mbit/s till alla hushåll i Europa

Nationell digitaliseringsstrategi

Regeringen presenterade år 2017 *För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi*. Det övergripande målet i den är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. För att nå målet sätts fem delmål upp som förklarar hur digitalisering ska kunna bidra till en positiv samhällsutveckling:

- Digital kompetens - innebär att alla ska vara förtrogna med digitala verktyg och tjänster samt ha förmåga att följa med och delta i den digitala utvecklingen utifrån sina förutsättningar.
- Digital trygghet - innebär att människor, företag och organisationer ska känna tillit till och förtroende i användningen av digitala tjänster och att de är enkla att använda.

⁶ Målen är: Ingen fattigdom, ingen hunger, god hälsa och välbefinnande, god utbildning för alla, jämställdhet, rent vatten och sanitet för alla, hållbar energi för alla, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, hållbar industri, innovationer och infrastruktur, minskad ojämlikhet, hållbara städer och samhällen, hållbar konsumtion och produktion, bekämpa klimatförändringarna, hav och marina resurser, ekosystem och biologisk mångfald, fredliga och inkluderande samhällen samt genomförande och globalt partnerskap.

- Digital innovation - innebär att förutsättningar för nya eller bättre lösningar som ger värde för miljö, samhälle, företag och individer, skapas och sprids.
- Digital ledning - pekar på vikten av att verksamheter effektiviseras, utvecklas och får högre kvalitet genom styrning, mätning och uppföljning.
- Digital infrastruktur - lyfter fram betydelsen av att så kallad hård och mjuk infrastruktur förbättras och förstärks för att data ska kunna transporteras så effektivt som möjligt.

Den del av digitaliseringsstrategin som kopplar till denna regionala plan är Digital infrastruktur vilket har som mål att: ”Hela Sverige bör ha tillgång till infrastruktur som medger snabbt bredband, stabila mobila tjänster och som stödjer digitalisering”.

Nationell bredbandsstrategi

I december 2016 presenterade regeringen en ny bredbandsstrategi *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi*. Visionen om ett helt uppkopplat Sverige handlar om att varken fast eller trådlöst bredband ska utgöra begränsningar för användning, tillhandahållande eller utveckling av digitala tjänster. De nationella bredbandsmålen är:

- År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s
- År 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet
- År 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband, vilket innebär att:
 - 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s
 - 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s
 - 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 Mbit/s

Regeringen har också identifierat tre strategiska områden som är centrala för att nå målen. Till vart och ett av områdena har de kopplat ett antal aktiviteter.⁷

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

Den regionala utvecklingsstrategin är ett regionalt styrdokument som visar inriktningen för Gävleborgs arbete. Strategin ska beskriva regionens utvecklingsambitioner och peka på vilka prioriteringar och insatser som ska genomföras i länet i samarbete med andra parter. RUS fungerar som ett paraply över regionala samt lokala planer och program, däribland planen för bredband. De tre hållbarhetsperspektiven: social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet ska integreras i allt regionalt tillväxt- och utvecklingsarbete.

⁷ Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi. Sidan 12, 18, 22 och 28.

Infrastruktur, inräknat bredband, är en av de två utpekade drivkrafterna i den regionala utvecklingsstrategin. Infrastruktur och kompetens bedöms vara av allra störst betydelse för Gävleborgs utveckling.

Det pågår ett arbete för att ta fram en ny RUS för Gävleborg som ska börja gälla 2020.

Regional digital agenda

År 2016 antog regionfullmäktige *Regional digital agenda för Gävleborg 2015-2020*. Agendan pekar ut ett antal inriktningar som ses som särskilt viktiga att jobba med ur ett digitaliseringsperspektiv. Inriktningarna är:

- Vård och omsorg
- Utbildning och kompetens
- Digital delaktighet
- Miljö och hållbarhet
- Inre effektivisering

Digitala agendan framhåller att tillgången till bredband är en helt avgörande förutsättning för i stort sett allt som har med digitaliseringen att göra. Dock pekar agendan inte ut bredband som en särskild inriktning eftersom det vid agendans framtagande redan fanns en gällande regional bredbandsstrategi med mål och handlingsplan beskrivet.

Definitioner

Tätbyggt – område där det bor fler än 49 invånare, inkluderar tätorter och småorter.

Glesbyggt – se glesbygd.

Glesbygd – Område där det bor 1-49 invånare.

Småort – en samlad bebyggelse med 50-199 invånare där det är högst 150 meter mellan husen.

Tätort – ett tätbebyggt område med minst 200 invånare där avståndet mellan husen är mindre än 200 meter.

I absolut närhet - hushåll och arbetsställen som finns i byggnader som inte är anslutna med till exempel fiber, men där en fiberkabel finns i närheten av byggnaden (så kallat ”homes passed”).

Områden ”där man normalt befinner sig” - i närheten av vägar, i närheten av fritidshusområden, i närheten av hushåll och/eller arbetsställen.

Företag/Arbetsställe - Definieras som den stadigvarande adress från vilken en privatperson eller en juridisk person bedriver en verksamhet. Begreppet företag är synonymt med SCB:s definition av arbetsställe.

Hushåll - Stadigvarande bostäder där minst en person är folkbokförd.

Referenslista

Agenda 2030-delegationen <https://agenda2030delegationen.se/>

Bredbandsforum <http://www.bredbandsforum.se/Om-Bredbandsforum/Nyheter/Ny-kalkylator-raknar-ut-nyttan-med-bredband/>

Internetstiftelsen, *Svenskarna och internet 2018*

Ledningskollen <https://www.ledningskollen.se/>

Länsstyrelsen Gävleborg, *Bredbandsstrategi för Gävleborgs län 2012-2020*

Post- och telestyrelsen, <https://pts.se/>

Post- och telestyrelsen, *PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018*

Robust fiber <https://robustfiber.se/>

Regeringskansliet, *För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi*

Regeringskansliet, *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi*

Region Blekinge, *Remissversion Regional bredbandsstrategi för Blekinge 2018-2020*

Region Gävleborg, *En regional digital agenda för Gävleborg 2015-2020*

Region Gävleborg, *Nya möjligheter - Regional utvecklingsstrategi för Gävleborg 2013-2020*

Region Kalmar, *Förslag Handlingsprogram - regional bredbandsstrategi för Kalmar län 2019-2025*

Svenskt Näringsliv, *Företagen och digitaliseringen – om samhällsekonomiska effekter, kompetensförsörjning och nya regler för handel och personuppgiftsskydd.*

Fördjupning

Bredbandsforums arbetsgrupper

<http://www.bredbandsforum.se/Om-Bredbandsforum/Vara-arbetsgrupper/>

Landsbygdsutredningen, *För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU 2017:1).*

https://www.regeringen.se/4b136a/contentassets/acec663a156a41659021e0e1387e713d/sou-2017_1_web.pdf

PTS uppdrag kopplade till den nationella bredbandsstrategin

<https://pts.se/sv/bransch/internet/bredbandsstrategin/bredbandsuppdrag/>

